

VOSGIENNE

ŠLECHTITELSKÝ PROGRAM

Šlechtitelský program plemene vosgienne

Na základě ustanovení Zákona č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů (plemenářský zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“) došlo k přenesení odpovědnosti za realizaci šlechtění na uznaná chovatelská sdružení. Novelou Zákona č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů (plemenářský zákon), ve znění zákona č. 3/2019 Sb., ze dne 25. 1.2019 došlo k souladu s Nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/1012 o zootechnických a genealogických podmínkách pro plemenitbu čistokrevných plemenných zvířat (dále jen „nařízení“). Přijetí zákona č. 3/2019 Sb. si vyžádalo úpravu šlechtitelského programu tak, aby byl v souladu s výše uvedenými předpisy. Nedílnou součástí tohoto ŠP je Řád plemenné knihy a respektují ho stanovy a metodiky Českého svazu chovatelů masného skotu, z. s. (dále jen „ČSCHMS“) viz bod 11. (Obecná ustanovení) tohoto ŠP.

1. Historie a základní charakteristika plemene

Místem původu a vzniku rustikálního plemene vosgienne je alsaské pohoří Vosges (známé pod českým názvem Vogézy), podle kterého bylo toto plemeno také pojmenováno, a které leží na severovýchodě Francie na pomezí německých a poblíž švýcarských hranic. V této oblasti je také vosgienne téměř bezvýhradně chováno. Původ tohoto plemene a jeho časový vývoj není zcela jasný. Některé dostupné prameny uvádějí, že se jeho výskyt datuje ke třicetileté válce 17. století, kdy údajně švédští vojáci přivedli do Vogéz skandinávský skot, který dal za vznik novému plemeni. Vzhledem k podobným přírodním podmínkám, na jaké byla zvířata zvyklá na severu Evropy, si velmi rychle zvykla na prostředí žulového pohoří Vogéz. Ve starých kronikách existují ale také záznamy, ze kterých vyplývá, že by mohl být přivezen už Vikingy za jejich nájezdů ve 12. století. Nad počátkem chovu plemene vosgienne se tedy doposud vznáší otazník, protože ani jedna z hypotéz není dostatečně podložena nevyvratitelnými důkazy a fakty. S jistotou můžeme říci pouze to, že se jedná o brachycefalní (krátkohlavý) typ skotu, který se velmi dobře přizpůsobil nehostinným podmínkám horského masivu Vosges (konkrétně francouzských departmentů Haut-Rhin, Bas-Rhin, Vosges a Haute-Saone; respektive alsasko-lotrinské oblasti).

Chov tohoto plemene byl ve Francii na vrcholu začátkem 20. století (v roce 1914 bylo evidováno cca 125.000 kusů krav) a v roce 1928 byla založena plemenná kniha. Záhy byl ale bohužel negativně ovlivněn světovými válkami a konkurencí specializovaných mléčných plemen (např. montbeliard). Situace se vyhroutil v roce 1947, kdy přestalo být vosgienne uznaným plemenem. V 70. letech stále silně klesaly stavy (až na hranici 3.000 ks) a hrozilo postupné vyhynutí. Pro oživení krve bylo v roce 1971 provedeno několik inseminací semenem býků norského plemene télémark. Plán postupné obnovy a záchrany plemene byl započat v roce 1977, kdy skupina nadšenců-chovatelů oslovila orgány státní správy a francouzské ministerstvo zemědělství a byla zahájena selekce a realizace záchrany kulturního dědictví v podobně tohoto jedinečného plemene. V roce 1988 čítala populace 3.179 krav v 826 chovech, v roce 2000 bylo evidováno 796 chovů s celkem 3.986 kravami a po roce 2010 se hovoří o více jak 10.000 ks zvířat. Vosgienne bylo zapsáno zpět mezi uznávaná francouzská plemena. V roce 2004 bylo 864 krav a 70 býků zařazeno do hlavního oddílu plemenné knihy a odebráno semeno 53 býků. Počet dojnic tohoto kombinovaného plemene je odhadován zhruba na polovinu z celkového počtu, ale pouze 1.200 krav je v současnosti zapojeno do kontroly užitkovosti. Mléčná produkce se v průměru pohybuje okolo 4.033 kg za 287 dní (průměrná délka laktace) s tučností 3,75 % a 3,33 % obsahu bílkovin. V současné době se průměrná velikost stáda pohybuje kolem 20 ks krav a 40 % zvířat je od června do října paseno na svazích hor.

V novém tisíciletí je tedy chov vosgienne opět na vzestupu, a to zejména díky základní filozofii, ve které je důraz kladen na kvalitu a nikoli na kvantitu produkce. U tohoto rustikálního

plemene je velmi ceněno specificky vyvážené složení mléka, z něhož se vyrábí francouzy velmi oblíbený sýr nezaměnitelné chuti a vůně. Tento sýr z mléka vogézských krav se v Alsasku nazývá Munster a v sousedním Lotrinsku mu říkají Géromé. Od roku 1978 se Munster/Géromé pyšní apelací AOC, tedy značkou deklarované kvality a jedinečnosti regionálního produktu specifického pouze pro danou oblast. Za zmínku stojí také kvalitní maso tohoto plemene, např. telecí je velmi žádané pro svou jemnou texturu a příjemnou chuť. Oživení starobylého plemene bylo jedním z kroků vedoucích k posílení a rozvoji regionu, který patří mezi problematičtější oblasti Francie, co se týče příležitostí a možností místních obyvatel.

Zvířata jsou středního tělesného rámce, hmotnost krav je v průměru asi 600 kg a u býků asi 800 kg. Výborně se přizpůsobila chovu v horských oblastech - v místě původu jsou izolována na pastvinách s kyselou půdou chudou na vápník, s drsným klimatem a častými výkyvy teplot. Jedná se o výjimečně zdravé, dlouhověké plemeno s dobrou plodností, snadnými porody a výbornou konverzí krmiv (vhodné i na pastviny s vysokým obsahem nestravitelné vlákniny). Jsou robustní, živého temperamentu a nervóznější povahy. Jedinci tohoto plemene jsou nenáročná a chodivá zvířata. Díky pevným a výborně utvářeným končetinám jsou schopná za pastvou ujít dlouhé vzdálenosti i v těžkém horském terénu. Velmi kladně ovlivňují životní prostředí a půdní podmínky horských oblastí. Tyto charakteristické vlastnosti podtrhují jejich rustikální vzhled a temperament.

I když je vosgienne ve své podstatě kombinovaným plemenem, část populace je chována výhradně jako masný skot, což je také směr, kterým se ubírá chov těchto zvířat v České republice. Harmonie s přírodou a důraz na kvalitu produkce jsou základem úspěšného chovu tohoto jedinečného plemene. Z výčtu vlastností vyplývá, že se jedná o velmi zajímavé plemeno, které se výborně hodí zejména do marginálních oblastí.

2. Chov plemene vosgienne ve světě

O vývozu zvířat tohoto plemene ze země původu do jiných částí světa není k dispozici dostatek podložených informací a exporty těchto zvířat jsou spíše výjimkou.

3. Vývoj stavů v ČR

Do České republiky byl první import zvířat plemene vosgienne (zkr. VV také v rámci KUMP a ústřední evidence) uskutečněn v roce 2010 do chovu společnosti Montážně obchodní firma s.r.o. pana Jiřího Petersika na farmu Pojedy.

Jedním z nejnovějších trendů ve šlechtění masného skotu je využití genomických údajů jedinců – SNP profilu. Genomické údaje jsou využívány především k ověření původu jedinců a zpřesnění předpovědi genetického potenciálu zvířat (plemenných hodnot). Česká republika je od roku 2013 zapojena do mezinárodní genetické testace (v rámci projektu Interbeef), díky které je možné přímé porovnání jedinců se zohledněním chovatelské úrovně země původu.

4. Chovný cíl a standard plemene

4.1. Chovný cíl

Při šlechtění plemene vosgienne je kladen důraz na rozvoj stabilizaci úrovně znaků charakterizujících mateřské vlastnosti při zlepšování masné užitkovosti (střední tělesný rámec, pevné končetiny, rovnoměrné osvalení), ale také na udržení dalších charakteristických vlastností plemene (chodivost, odolnost, zdraví, aklimatizace na horské podmínky, přizpůsobení se výkyvům počasí a vynikající konverze krmiva).

4.2 Základní ukazatele chovného cíle

4.2.1. Ukazatele reprodukce

Dobrá reprodukce a plodnost je u všech masných plemen skotu rozhodujícím předpokladem ekonomiky chovu. Na jejích výsledcích, vyjádřených v konečné fázi počtem živě narozených telat, se podílejí stejnou měrou obě pohlaví, tedy jak plemenice tak plemenici. Objektívním kritériem hodnocení plodnosti je především počet zabřezlých plemenic a počet živě narozených telat na 100 krav základního stáda. Kromě genetických předpokladů je však reprodukce v nemalé míře ovlivněna i dalšími činiteli jako je zdravotní stav, úroveň výživy zvířat a způsob jejich odchovu. Pro rentabilitu chovu je nutné odchovat alespoň 95 telat na 100 krav základního stáda při mezidobí kolem 365 dní. K zajištění dostatečného počtu zvířat pro účely čistokrevné plemenitby i užitkového křížení je nezbytné využívat všechny dostupné způsoby reprodukce, které vyhovují systému chovu masných plemen.

4.2.1.1. Plemenice

- počet odchovaných telat na 100 krav základního stáda - minimálně 95
- hodnocení obtížnosti porodů vyjádřené procentem snadných porodů podle platné Metodiky kontroly užitkovosti skotu bez tržní produkce mléka (dále jen „Metodiky KUMP“) - min. 95 %
- věk při 1. otelení by neměl být vyšší než 40 měsíců (doporučuje se první připouštění jalovic ve věku 24 až 28 měsíců)
- průměrná délka mezidobí 360 až 400 dnů, při hodnocení tohoto ukazatele je třeba zohlednit využití embryotransferu
- pořadí otelení by mělo odpovídat věku plemenice

4.2.1.2. Plemenní býci

- býci v přirozené plemenitbě - dle počtu březích plemenic v závislosti na délce připouštěcího období
- hodnocení průběhu porodu a hmotnosti telat při narození - na základě výsledků KUMP

4.2.2. Ukazatele růstové schopnosti

Kontrola užitkovosti masných plemen je základním prostředkem při šlechtění a zajišťuje důsledné naplnění selekčního programu. Systém zjišťování hmotností je prováděn na základě Metodiky KUMP.

- hodnocení růstové schopnosti telat*** – hmotnost při narození, ve 120, 210 a 365 dnech věku
- hodnocení růstové schopnosti krav a býků*** – viz bod 4.5. Parametry chovného cíle

4.3. Hodnocení exteriéru

Hodnocení zevnějšku provádějí inspektoři ČSCHMS Metodiky popisu a hodnocení zevnějšku masných plemen skotu (dále jen „Metodiky popisu“) a je evidováno v databázi KUMP ČSCHMS. S výsledkem hodnocení zvířete je chovatel seznamován prostřednictvím tiskové sestavy, která obsahuje identifikační údaje zvířete a chovatele, bodové hodnocení jedince, výšku v kříži, hmotnost v den vážení, jméno hodnotitele a datum provádění bonitace. Při hodnocení je nutné věnovat stejnou pozornost znakům rustikálnosti a způsobnosti k chození, stejně jako znakům masné užitkovosti, přičemž současnou úroveň uvedených znaků je vhodné zachovat. Tělesný rámec je

hodnocen na základě tabulkových hodnot pro živou hmotnost a výšku v kříži. Z produkce plemenných zvířat jsou vyloučena zvířata, která vykazují některou vylučující vadu. U býků se požaduje korektní hodnocení končetin.

Součástí lineárního hodnocení zevnějšku je v příloze ŠP (v tabulkové části za textem) bodové hodnocení výšky v kříži a hmotnosti pro všechny věkové kategorie.

4.3.1. Hodnoceny jsou tyto kategorie (ve věku):

Telata – ve věku 171 až 290 dní

Krávy – po 1. a 3. otelení (ve výjimečných případech na žádost chovatele i v jiném období)

Plemenní býci - při základním výběru (do plemenitby)

- ve věku tři a pěti let, včetně importovaných

Při hodnocení se objektivně hodnotí variabilita daného znaku v rámci plemene i s ohledem na věk zvířete. Zjištěné vady exteriéru jsou zaznamenávány.

4.4. Standard plemene

Zástupci plemene vosgienne se vyznačují středním tělesným rámcem a velmi specifickým zabarvením. Mezi ceněné vlastnosti se řadí výtečná chodivost, dobrá konverze krmiva, odolnost i vitalita, aklimatizace horským podmínkám a přizpůsobení se výkyvům počasí. Jedná se o dlouhověké plemeno (5 a více odchovaných telat na krávu) se snadnými porody a mezidobím okolo 388 dní. Jedinci jsou živého temperamentu a mohou být nervóznější povahy. Plemeno je rohaté, ale pokud se šlechtění v budoucnu zaměří i na bezrohost, budou geneticky bezrohá zvířata označována „P“ („PP“ homozygotně bezrohá) a s volnými rohy „V“. Bude-li jeden z rodičů geneticky bezrohý, ověří se bezrohost testováním. Zvířata testovaná na bezrohost budou mít za označením uvedenou hvězdičku (např. P*).

Zbarvení (srst, kůže)

Plášt' černobíle (více či méně) skvrnitý, krk a strana trupu z větší části černé, bílá barva tvoří dva nepravidelné pruhy - horní táhnoucí se po hřbetní linii od krku k ocasu a dolní po celé délce spodní strany těla.

Hlava je obvykle bílá, strakatá nebo popelavá.

Distální části končetin a ocas jsou bílé.

Kůže jemná a elastická, chlupy krátké hladké a lesklé.

Sliznice černé, případně tmavě šedé.

Lze se setkat i červenou, resp. červenostrakatou variantou zbarvení.

Rohy

Rohy krátké až střední, kruhového průřezu. Vyrůstají horizontálně stáčeji se nahoru a mírně dopředu. Zpravidla jsou světlé s černými konci, ale mohou být i černé nebo žíhané.

Hlava

Hlava krátká (brachycefalní), přední část rovná.

Mulec velký, černý nebo skvrnitý.

Uši černé.

Oko živé a lemované tmavou (černou) srstí.

Ocas

Nasazený v horizontální rovině se hřbetem.

Tělo

Tělo přiměřeně osvalené, vyvážené.

Krk silný s výraznějším elastickým lalokem.

Kohoutek osvalený.

Záda dostatečně široká.

Zád' dlouhá, středně široká

Končetiny

Končetiny jemné suché s pevnými klouby a dobře zaúhlené.

Paznehty pevné, tvrdé a kolmé – tmavé nebo černé barvy.

Přizpůsobené obtížným terénům.

Vemeno

Vemeno vyvážené, s ideálně umístěnými struky, které mohou mít tmavou pigmentaci.

4.4.1. Vylučující znaky pro zápis do plemenné knihy

- neharmonický výraz
- výrazné odchylky v barvě pláště
- špatné utváření končetin
- nekorektní či defektní postoje končetin
- genetické vady

4.5. Parametry chovného cíle

Kategorie	Hmotnost ve věku (kg)		Výška v kříži (cm) ve věku 365 dnů
	210 dnů	365 dnů	
Býčci	290	440	120
Jalovičky	250	365	113
Kategorie - věk		Hmotnost (kg)	Výška v kříži (cm)
Plemenice - 24 měsíců		530	127
Krávy - 60 měsíců		645	142
Plemenní býci - 36 měsíců		840	142

5. Selekční program

Selekční program je soubor opatření, který má za cíl, na základě objektivně zjištěných vlastností zevnějšku, růstové schopnosti a užitkových vlastností, vybírat pro plemenitbu přednostně

ta zvířata, jejichž uplatnění v populaci směřuje k naplnění chovného cíle. Jelikož se populace jako celek vyvíjí, mění se průběžně i konkrétní požadavky selekčního programu.

5.1. Matky býků

Matky býků jsou vybírány na základě plemenných hodnot pro průběh porodu, hmotnost při narození, ve 120 a 210 dnech věku a na základě hodnocení zevnějšku a výsledků reprodukce. U plemenných hodnot pro výše uvedené ukazatele se stejný důraz klade na přímý a maternální efekt. Chov a výběr matek plemenných býků je prováděn v chovech s čistokrevnou plemenitbou zapojených do kontroly užitkovosti masného skotu stupně „A“. Plemenice musí být zapsaná do hlavního oddílu plemenné knihy „A“. Jako matka býků může být podmíněně zařazena prvotelka, u které nebylo možno zjistit délku mezidobí a rovněž jalovice, která je využita jako dárkyně embryí ještě před svým prvním otelením. Podmínkou ovšem jsou jejich plemenné hodnoty převyšující průměr populace a výběr jejich rodičů podle kritérií pro otce a matky býků. Příslušná kritéria selekce pro všechny rozhodující oblasti, tj. reprodukci, lineární hodnocení zevnějšku a plemenné hodnoty, stanoví Rada plemenné knihy vosgienne (dále jen Rada PK) a to na základě průměrných výsledků populace. Zařazení plemenice do kategorie matek býků není trvalého rázu a bude upřesňováno podle výsledků zjišťovaných v kontrole užitkovosti. Ve sporných případech rozhoduje o zařazení plemenice mezi matky býků Rada PK.

5.1.1. Obecné podmínky pro výběr matek býků

- *zápis do plemenné knihy v oddíle „A“, třídy I případně II (viz kritéria pro naskladnění býčků do odchovu stanovených Radou PK)*
- *dobrý zdravotní stav*

5.2. Otcové býků

Otcové býků budou používáni především pro záměrné připarování na matky plemenných býků, kde hlavním úkolem bude produkce mladých zvířat se špičkovými vlastnostmi v oblasti masné užitkovosti a exteriéru. Zařazení býka do kategorie otce býků není trvalého charakteru a bude se upřesňovat podle výsledků zjišťovaných v kontrole užitkovosti. Příslušná kritéria selekce pro všechny rozhodující oblasti, tj. reprodukci, lineární hodnocení zevnějšku a plemennou hodnotu stanoví Rada PK a to na základě průměrných výsledků populace. Jedná se o býky zařazené do hlavního oddílu plemenné knihy „A“, s výjimkou býků zařazených do třídy III. Ve sporných případech rozhoduje o zařazení plemníka mezi otce býků Rada PK.

5.2.1. Obecné podmínky pro výběr otců býků

- *zápis do plemenné knihy v oddíle „A“, třída I a II (viz kritéria pro naskladnění býčků do odchovu stanovených Radou PK)*
- *dobrý zdravotní stav*

5.2.2. Výběr otců býků je zajišťován z

- *býků inseminačních*
- *býků z přirozené plemenitby*

6. Produkce a výběr býků do plemenitby

6.1. Odchov plemenných býčků

Odchov mladých plemenných býků probíhá na uznaném testačním zařízení (Odchovně plemenných býků, dále jen OPB), které je na seznamu vyhlášeném Grémiem rad PK dotčených plemen, který je přílohou ŠP, nebo v odchovu u chovatele (OCH). Kritéria pro výběr býčků do odchovu vyhláší každoročně Rada PK ve spolupráci s ČSCHMS na základě výsledků populace. Provoz a podmínky odchovu na OPB a OCH se řídí dle Metodiky pro odchov a zkoušky vlastní užitkovosti býků masných plemen skotu (dále jen „Metodika odchovu“).

6.1.1. Obecné podmínky pro výběr býčka do odchovu

- Pochází od vybraných rodičů z chovů zapojených do KUMP stupně „A“
- Býček splňuje kritéria pro výběr býčků do odchovu vyhlášené Radou plemenné knihy
- Má ověřen původ v souladu s platnou legislativou
- Býček odpovídá podmínkám kontroly dědičnosti a zdraví
- Splňuje standard plemene

6.1.2. Odchov a zkoušky vlastní růstové schopnosti býků

6.1.2.1. Odchov na uznaném testačním zařízení (OPB)

Cílem odchovu plemenných býčků narozených ze záměrného připárování je testace jejich vlastní užitkovosti za standardních podmínek, které se řídí Metodikou odchovu. Zpracování a vyhodnocování výsledku odchovu je prováděno centrálně. Výsledky zkoušek vlastní užitkovosti jsou podkladem pro selekci. Po ukončení testu vlastní užitkovosti jsou býci předvedeni před komisí k tzv. základnímu výběru, tzn. výběru do plemenitby (způsob a kritéria viz bod 6.3.). Základní výběry býků probíhají zpravidla na OPB.

6.1.2.2. Odchov u chovatele (OCH)

Chovatel má možnost býčka z vlastního chovu odchovat na svém hospodářství, tzn. mimo testační zařízení. Při tomto systému není sledován přírůstek v období testu, ale pouze přírůstek od narození. Takto odchovaní býci jsou při výběru do plemenitby předvedeni před komisí k tzv. základnímu výběru (způsob a kritéria viz bod 6.3.) buď přímo na chovu, na kterém se narodili, nebo případně na chovném svodu. Základní podmínky pro přihlášení býčka na svod řeší Metodika odchovu. Zpracování a vyhodnocování výsledku odchovu je prováděno centrálně. Výběry býků u chovatele se řídí pokyny, které pro každý rok vydává ČSCHMS ve spolupráci s Radou PK.

6.2. Selekční kritéria pro výběr býků do plemenitby

6.2.1. Odchov na uznaném testačním zařízení (OPB)

- býček musí odpovídat požadavkům standardu plemene
- selekční kritéria upřesňuje Rada PK ve spolupráci s ČSCHMS

6.2.2. Odchov u chovatele (OCH)

- býček musí odpovídat požadavkům standardu plemene

- selekční kritéria upřesňuje Rada PK ve spolupráci s ČSCHMS

6.2.3. Import býka ze zahraničí

Původ býka musí být doložen dle platné legislativy. Pro zařazení býka do plemenitby v ČR musí být plemeník ohodnocen a vybrán komisí (viz bod 6.3.). Býček musí odpovídat standardům plemene a splňovat podmínky pro výběr býků do plemenitby, které stanovuje Rada PK ve spolupráci s ČSCHMS.

6.3. Způsob a kritéria pro hodnocení a výběr býků do plemenitby

Býci jsou vybíráni komisí složenou z delegovaných zástupců ČSCHMS a Klubu chovatelů francouzských plemen. Členy komise navrhuje a schvaluje Rada PK. Ve sporných případech rozhodnutí výběrové komise se bude postupovat dle schváleného reklamačního řádu ČSCHMS. O každém výběru je vyhotoven tzv. Výběrový protokol, který obsahuje:

- místo a datum výběru
- datum narození
- chovatel a majitel býka
- seznam členů komise
- identifikační údaje býka
- výsledek lineárního popisu a hodnocení zevnějšku vč. záznamu o exteriérových vadách
- výsledek výběru:

1. Vybrán - do „Inseminace a přirozené plemenitby“

Při hodnocení exteriéru při základním výběru je požadována minimální hodnota 6 bodů v každém z 10 hodnocených ukazatelů (povoleno 1 x 5 bodů za velikost těla).

- do „Přirozené plemenitby“

Ve všech ostatních případech, kdy není splněna podmínka dle bodu 1.

2. Odročén

3. Vyřazen nebo vyřazen před základním výběrem (nevybrán do plemenitby)

- alfanumerické označení plemenného býka (linie a číslo v rámci ústředního registru plemeníků) je přiděleno po nahlášení do Ústřední evidence skotu (linie se přiděluje dle výsledku hodnocení zvířete při základním výběru)
- případně další údaje v souladu s platnou legislativou

Do plemenitby nelze zařadit zvíře, u kterého se projevuje genetická vada nebo je jejím nositelem a dále zvíře s funkčními vadami pohybového aparátu.

7. Testování a posuzování (KUMP)

Testování a posuzování užitkových vlastností je prováděno dle Metodiky KUMP, která respektuje postupy a doporučení definované mezinárodní organizací pro kontrolu užitkovosti ICAR (The International Committee for Animal Recording). Hodnocení exteriéru je prováděno dle Metodiky popisu. Základní metodické postupy testování a posuzování i odhadu plemenné hodnoty se řídí dle platné legislativy. Zjišťování údajů a sběr dat zajišťují inspektori ČSCHMS, kteří jsou k

této činnosti odborně způsobilí v souladu s požadavky § 30 zákona. Zpracování dat a zveřejňování výsledků zajišťuje ČSCHMS ve spolupráci s pověřenou osobou.

8. Plemenné hodnoty

Odhad plemenné hodnoty je prováděn pomocí víceznakového animal modelu (individuální model jedince). Podle naměřených hodnot v KUMP je souběžně stanovena plemenná hodnota pro přímý efekt, plemenná hodnota pro maternální efekt a u krav hodnota pro trvalé mateřské prostředí. Vzhledem k tomu, že v kontrole užítkovosti jsou v jednotlivých chovech podchyceni jak kříženci s masnými plemeny, tak i masná plemena, tvoří si tyto jedinci navzájem vrstevníky. Odhad plemenné hodnoty je proto prováděn se zohledněním plemene a heterozního efektu. Způsob, systém a počet vyhodnocovaných ukazatelů v rámci výpočtu plemenných hodnot se může měnit a doplňovat s ohledem na požadavky respektující šlechtitelské postupy definované tímto ŠP.

8.1. Hodnocené vlastnosti

- průběh porodu
- hmotnost při narození
- hmotnost ve věku 120 dnů
- hmotnost ve věku 210 dnů
- hmotnost ve věku 365 dnů
- přírůstek v testu (u býků na OPB)
- přírůstek od narození
- lineární popis a hodnocení zevnějšku

Způsob hodnocení je popsán modelovou rovnicí, ve které jsou uvedeny efekty genetické a efekty chovatelského prostředí, které ovlivňují naměřenou užítkovost.

Výsledky kontroly dědičnosti jsou publikovány jako relativní plemenné hodnoty (RPH), včetně spolehlivosti jejich předpovědi. Pro stanovení relativní plemenné hodnoty je využívána standardizovaná směrodatná odchylka 10. Pokud neupravuje publikování plemenných hodnot samostatný předpis ČSCHMS, stanovuje základní podmínky pro publikování výsledků kontroly dědičnosti Rada PK.

8.2. Relativní plemenné hodnoty, které jsou publikovány

8.2.1. Růstová schopnost

- PePP RPH pro průběh porodu a hmotnost při narození v přímém efektu
- PeRu RPH pro růst v přímém efektu
- MePP RPH pro průběh porodu a hmotnost při narození v maternálním efektu
- MeRu RPH pro růst v maternálním efektu
- PrirT RPH pro přírůstek v testu na OPB
- PrirNar RPH pro přírůstek od narození

8.2.2. Lineární hodnocení

- TR RPH pro tělesný rámec
- KT RPH pro kapacitu těla
- OS RPH pro osvalení
- UT RPH pro užitkový typ

9. Rozsah zjišťování známých vad a zvláštností

Klub chovatelů francouzských plemen a ČSCHMS ve spolupráci s genetickou laboratoří uplatňuje taková opatření, která zajistí účinnou eliminaci genetických vad a zvláštností bez významnějšího snížení genetického zisku. Rozsah sledovaných vad a zvláštností bude rozšiřován podle potřeb v souvislosti se stupněm poznání. Přehled aktuálních genetických vad a zvláštností bude zveřejňován Radou PK.

10. Způsob vyhodnocování výsledků šlechtění plemene a kontrola realizace ŠP

Vyhodnocení realizace ŠP a porovnání dlouhodobého vývoje vyhodnocuje každoročně Rada PK ve spolupráci s ČSCHMS a navrhuje případná opatření. Výsledky zpracovává na základě dat z kontroly užitkovosti ČSCHMS. Zveřejňování je realizováno formou uzávěrky KUMP a je zveřejňováno v tištěné formě nebo ve formě umožňující dálkový přístup (na webových stránkách ČSCHMS), příp. jinou formou. ČSCHMS vypracovává souhrnnou roční zprávu o průběhu realizace ŠP.

11. Obecná ustanovení

Na tento ŠP navazuje Metodika popisu a hodnocení zevnějšku masných plemen skotu, Metodika kontroly užitkovosti skotu bez tržní produkce mléka, Metodika pro odchov a zkoušky vlastní užitkovosti býků masných plemen skotu a Certifikovaná metodika pro předpověď plemenných hodnot pro vyhodnocení vlastností polního testu u masných plemen skotu i Certifikovaná metodika pro spolehlivost předpovědi plemenných hodnot vlastností polního testu u masných plemen skotu. Sporné případy související s tímto ŠP řeší a rozhodnutí vydává Rada PK, jejíž práva a povinnosti vyplývají ze stanov ČSCHMS.

12. Přílohy

- Růstové parametry (standarty) výšky a hmotnosti
- Obrazová příloha (fotografie)
- Řád plemenné knihy
- Seznam schválených uznaných testačních zařízení (viz bod 6.1.)

v Praze dne 9. 12. 2019

OBRAZOVÁ PŘÍLOHA ŠLECHTITELSKÉHO PROGRAMU

Vosgienne

plemenný býk

kráva s teletem

kráva s teletem

jalovice

plemenice - red forma

tele

RŮSTOVÉ PARAMETRY VOSGIENNE

Standard výšky

býci ve věku od 6 do 20 měsíců

body	rozpětí	
	min.	max.
1		2,2
2	2,3	2,7
3	2,8	3,0
4	3,1	3,3
5	3,4	3,6
6	3,7	4,0
7	4,1	4,4
8	4,5	4,7
9	4,8	5,1
10	5,2	

Standard výšky - býci ve věku 20 až 50 měsíců

	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50 a víc
10	134	138	139	140	141	141	141	142	142	143	143	144	144	145	145	146	146	147	147	148	148	149	149	150	150	151	151	152	152	153	153
9	132	135	136	137	138	138	138	139	139	140	140	141	141	142	142	143	143	144	144	145	145	146	146	147	147	148	148	149	149	150	150
8	130	133	134	135	136	136	136	137	137	138	138	139	139	140	140	141	141	142	142	143	143	144	144	145	145	146	146	147	147	148	148
7	129	131	132	133	134	134	134	135	135	136	136	137	137	138	138	139	139	140	140	141	141	142	142	143	143	144	144	145	145	146	146
6	128	129	130	131	132	132	132	133	133	134	134	135	135	136	136	137	137	138	138	139	139	140	140	141	141	142	142	143	143	144	144
5	127	127	128	129	130	130	130	131	131	132	132	133	133	134	134	135	135	136	136	137	137	138	138	139	139	140	140	141	141	142	142
4	126	125	126	127	128	128	128	129	129	130	130	131	131	132	132	133	133	134	134	135	135	136	136	137	137	138	138	139	139	140	140
3	124	123	124	125	126	126	126	127	127	128	128	129	129	130	130	131	131	132	132	133	133	134	134	135	135	136	136	137	137	138	138
2	122	122	121	122	123	123	123	124	124	125	125	126	126	127	127	128	128	129	129	130	130	131	131	132	132	133	133	134	134	135	135

Standard výšky

jalovice ve věku od 6 do 20 měsíců

body	rozpětí	
	min.	max.
1		1,9
2	2,0	2,3
3	2,4	2,7
4	2,8	2,9
5	3,0	3,3
6	3,4	3,7
7	3,8	4,0
8	4,1	4,3
9	4,4	4,7
10	4,8	

Standard výšky - jalovice a krávy ve věku 20 až 40 měsíců

	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	
10																						
	126	127	128	129	130	130	131	131	132	132	133	133	134	134	135	135	136	136	137	137	138	
9																						
	124	125	126	127	128	128	129	129	130	130	131	131	132	132	133	133	134	134	135	135	136	
8																						
	123	124	125	126	127	127	128	128	129	129	130	130	131	131	132	132	133	133	134	134	135	
7																						
	121	122	123	124	125	125	126	126	127	127	128	128	129	129	130	130	131	131	132	132	133	
6																						
	119	121	122	123	124	124	125	125	126	126	127	127	128	128	129	129	130	130	131	131	132	
5																						
	117	120	121	122	123	123	124	124	125	125	126	126	127	127	128	128	129	129	130	130	131	
4																						
	116	118	119	120	121	121	122	122	123	123	124	124	125	125	126	126	127	127	128	128	129	
3																						
	114	117	118	119	120	120	121	121	122	122	123	123	124	124	125	125	126	126	127	127	128	
2																						
	112	115	116	117	118	118	119	119	120	120	121	121	122	122	123	123	124	124	125	125	126	

Standard výšky - jalovice a krávy ve věku 41 až 60 měsíců

	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60 a víc	
10																					
	138	139	139	140	140	141	139	139	140	140	141	141	142	142	143	143	144	144	145	145	
9																					
	136	137	137	138	138	139	137	137	138	138	139	139	140	140	141	141	142	142	143	143	
8																					
	135	136	136	137	137	138	136	136	137	137	138	138	139	139	140	140	141	141	142	142	
7																					
	133	134	134	135	135	136	134	134	135	135	136	136	137	137	138	138	139	139	140	140	
6																					
	132	133	133	134	134	135	133	133	134	134	135	135	136	136	137	137	138	138	139	139	
5																					
	131	132	132	133	133	134	132	132	133	133	134	134	135	135	136	136	137	137	138	138	
4																					
	129	130	130	131	131	132	130	130	131	131	132	132	133	133	134	134	135	135	136	136	
3																					
	128	129	129	130	130	131	129	129	130	130	131	131	132	132	133	133	134	134	135	135	
2																					
	126	127	127	128	128	129	127	127	128	128	129	129	130	130	131	131	132	132	133	133	

Standard hmotnosti - býci ve věku 4 až 26 měsíců

	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
10																							
	202	235	268	310	340	370	400	430	460	487	514	541	565	589	613	634	655	676	694	712	730	745	760
9																							
	188	221	254	293	323	353	383	413	443	470	497	524	548	572	596	617	638	659	677	695	713	728	743
8																							
	178	211	244	281	311	341	371	401	431	458	485	512	536	560	584	605	626	647	665	683	701	716	731
7																							
	170	203	236	271	301	331	361	391	421	448	475	502	526	550	574	595	616	637	655	673	691	706	721
6																							
	162	195	228	261	291	321	351	381	411	438	465	492	516	540	564	585	606	627	645	663	681	696	711
5																							
	154	187	220	251	281	311	341	371	401	428	455	482	506	530	554	575	596	617	635	653	671	686	701
4																							
	146	179	212	241	271	301	331	361	391	418	445	472	496	520	544	565	586	607	625	643	661	676	691
3																							
	136	169	202	229	259	289	319	349	379	406	433	460	484	508	532	553	574	595	613	631	649	664	679
2																							
	122	155	188	212	242	272	302	332	362	389	416	443	467	491	515	536	557	578	596	614	632	647	662

Standard hmotnosti - býci ve věku 27 až 50 měsíců

	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50
10																								
	775	787	799	811	820	829	838	845	853	860	868	875	883	890	896	902	908	914	917	920	923	926	929	932
9																								
	758	770	782	794	803	812	821	828	836	843	851	858	866	873	879	885	891	897	900	903	906	909	912	915
8																								
	746	758	770	782	791	800	809	816	824	831	839	846	854	861	867	873	879	885	888	891	894	897	900	903
7																								
	736	748	760	772	781	790	799	806	814	821	829	836	844	851	857	863	869	875	878	881	884	887	890	893
6																								
	726	738	750	762	771	780	789	797	804	812	819	827	834	842	848	854	860	866	869	872	875	878	881	884
5																								
	716	728	740	752	761	770	779	787	794	802	809	817	824	832	838	844	850	856	859	862	865	868	871	874
4																								
	706	718	730	742	751	760	769	777	784	792	799	807	814	822	828	834	840	846	849	852	855	858	861	864
3																								
	694	706	718	730	739	748	757	765	772	780	787	795	802	810	816	822	828	834	837	840	843	846	849	852
2																								
	677	689	701	713	722	731	740	748	755	763	770	778	785	793	799	805	811	817	820	823	826	829	832	835

Standard hmotnosti - jalovice a krávy ve věku 4 až 32 měsíců

	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32
10	180	207	234	271	295	319	343	364	385	406	424	442	457	472	484	496	508	520	529	538	547	553	559	565	570	574	579	583	586
9	169	196	223	257	281	305	329	350	371	392	410	428	443	458	470	482	494	506	515	524	533	539	545	551	555	560	564	569	572
8	161	188	215	246	270	294	318	339	360	381	399	417	432	447	459	471	483	495	504	513	522	528	534	540	545	549	554	558	561
7	154	181	208	237	261	285	309	330	351	372	390	408	423	438	450	462	474	486	495	504	513	519	525	531	536	540	545	549	552
6	148	175	202	229	253	277	301	322	343	364	382	400	415	430	442	454	466	478	487	496	505	511	517	523	528	532	537	541	544
5	142	169	196	221	245	269	293	314	335	356	374	392	407	422	434	446	458	470	479	488	497	503	509	515	519	524	528	533	536
4	135	162	189	212	236	260	284	305	326	347	365	383	398	413	425	437	449	461	470	479	488	494	500	506	510	515	519	524	527
3	127	154	181	201	225	249	273	294	315	336	354	372	387	402	414	426	438	450	459	468	477	483	489	495	500	504	509	513	516
2	116	143	170	187	211	235	259	280	301	322	340	358	373	388	400	412	424	436	445	454	463	469	475	481	485	490	494	499	502

Standard hmotnosti - jalovice a krávy ve věku 33 až 60 měsíců

	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60 a víc
10	589	592	595	598	601	604	607	610	613	616	619	622	625	628	631	634	637	640	643	646	649	652	655	658	661	664		
9	575	578	581	584	587	590	593	596	599	602	605	608	611	614	617	620	623	626	629	632	635	638	641	644	647	650		
8	564	567	570	573	576	579	582	585	588	591	594	597	600	603	606	609	612	615	618	621	624	627	630	633	636	639		
7	555	558	561	564	567	570	573	576	579	582	585	588	591	594	597	600	603	606	609	612	615	618	621	624	627	630		
6	547	550	553	556	559	562	565	568	571	574	577	580	583	586	589	592	595	598	601	604	607	610	613	616	619	622		
5	539	542	545	548	551	554	557	560	563	566	569	572	575	578	581	584	587	590	593	596	599	602	605	608	611	614		
4	530	533	536	539	542	545	548	551	554	557	560	563	566	569	572	575	578	581	584	587	590	593	596	599	602	605		
3	519	522	525	528	531	534	537	540	543	546	549	552	555	558	561	564	567	570	573	576	579	582	585	588	591	594		
2	505	508	511	514	517	520	523	526	529	532	535	538	541	544	547	550	553	556	559	562	565	568	571	574	577	580		